

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Danmarks biblioteksskole.

(Lovforslaget (nr. 92) findes i tillæg A. sp. 1083, fremsættelsen i tidenden sp. 2307).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Lysholt Hansen: Det er i denne tid nøjagtig 10 år siden, tinget behandlede den gældende lov om Danmarks biblioteksskole. Det fremsatte forslag bygger videre på de erfaringer, der i løbet af den lille halve snes år er indvundet gennem arbejdet med bibliotekaruddannelsen, og det tager hensyn til de stærkt ændrede og forbedrede forhold for folkebibliotekerne, som den nye lov om folkebiblioteker, der trådte i kraft den 1. april 1965, har medført og i stigende grad vil medføre med hensyn til udbygning af bibliotekernes organisation og deres service over for alle grene af uddannelsen og over for hele det kulturelle arbejde. Det foreliggende lovforslag tager ligeledes hensyn til udviklingen inden for de videnskabelige og faglige biblioteker, hvis bibliotekarer og biblioteksassistenter også uddannes på biblioteksskolen, ligesom der nu også skal kunne afholdes kursus for medarbejdere ved arkiverne, der ikke tidligere har haft nogen speciel teoretisk skoling.

Nyordningen i 1956 betød et afgørende brud med den traditionelle bibliotekaruddannelse, hvorefter bibliotekseleverne i løbet af 3 år oplærtes og undervistes af bibliotekarerne ved de uddannelsesberettigede biblioteker, inden de afsluttede deres 4-årige uddannelse med den 1-årige biblioteksskole, som dengang administreredes af bibliotekstilsynet. Der lød dengang flere bekymrede røster over, at man ved oprettelsen af biblioteksskolen ville fratage bibliotekerne og bibliotekarerne dette traditionelle uddannelses- og undervisningsarbejde. Men mon nogen ville gentage disse protester i dag, hvor man kan danne sig et sikkert skøn over biblioteksskolens opgaver og det arbejde, der har været udført under den nuværende lov?

Jeg tror det ikke. Med det foreliggende forslag tager man det nødvendige skridt fuldt ud med hensyn til omlægning af bibliotekaruddannelsen til en overvejende teore-

tisk uddannelse, hvori man vil indpasse en praktisk oplæring ved et øvelsesbibliotek og tillige sende eleverne ud i centralbibliotekerne og andre bibliotekstyper til et par måneders blokpraktik, en ordning, der jo meget ligner den, man kender fra læreruddannelsen.

Når det er nødvendigt at søge en sådan løsning gennemført nu, skyldes det flere faktorer, som hovedsagelig kan henføres til de ændrede vilkår, hvorunder det moderne folkebibliotek arbejder efter den nye bibliotekslov, og til den omfattende rationalisering, som er sat i gang inden for biblioteksvæsenet af den rationaliseringskomité, som Danmarks Biblioteksforening nedsatte for nogle år siden, og hvis arbejde nu føres videre af det under bibliotekstilsynet oprettede rationaliseringskontor.

Folkebiblioteket af i dag og i morgen er en helt anden organisation og arbejdsplads end for blot 10 år siden. Vore biblioteksfolk har igennem årene arbejdet dygtigt og målbevidst for at indføre moderne maskiner og tekniske hjælpemidler og at opbygge store fællesforetagender, der kan billiggøre og forenkle en lang række arbejdsprocesser, som tidligere tiders bibliotekarer selv sad nøjsommeligt og udførte i de enkelte biblioteker, og som krævede deres bestemte form for uddannelse. Det er ikke alene arbejdsgangen i bibliotekerne, der er ændret, men under det stigende arbejdspress med forvaltning af de stærkt forhøjede budgetter og den mere forgenede service over for bibliotekernes benytterkreds har det også været nødvendigt at ændre personalets sammensætning og at ansætte et stærkt stigende antal ikke-bibliotekaruddannet personale. At denne forskydning inden for personalet er sket så hurtigt og i et så stort omfang, som tilfældet er, skyldes vel nok især, at vi snart i mange år har lidt under en meget voldsom bibliotekarmangel, og alene det moment har gjort det nødvendigt at overlade en meget stor del af det praktiske arbejde til kontoruddannet personale, hvad jeg i øvrigt hilser med glæde, så bibliotekarerne kan koncentrere sig om den rent bibliotekariske opgave.

Jeg har haft rig mulighed for at følge denne udvikling på allernærmeste hold, og der er for mig ingen tvivl om, at uddannelsen af de vordende bibliotekarer må ændres, så

[Lysholt Hansen.]

den i højere grad svarer til de arbejdsmæssige betingelser og forhold, de unge mennesker skal ud at virke i under og efter uddannelsen. Det er vigtigt for mig at få fremhævet disse ændrede arbejdsvilkår og forhold, som den udenforstående måske ikke bemærker, men som det er nødvendigt at tage i betragtning, når man skal udforme en ny bibliotekaruddannelse så realistisk og hensigtsmæssigt som muligt.

Erfaringerne har klart vist, at der er et misforhold mellem de 2½ år, der nu anvendes på den praktiske oplæring, og det teoretiske studium, som kun er af 1½ års varighed. Hertil kommer det helt afgørende, at bibliotekerne ikke kan påtage sig at uddanne det nødvendige antal elever; man har simpelt hen ikke lærepladser til dem. En afvikling af den traditionelle elevoplæring må gennemføres, især under indtryk af, at det antal elever, der efter den nugældende ordning i gennemsnit går ud fra skolen om året, ligger på 74-75 pr. år; og hvis vi fortsætter med den ordning, så ikke alene øges bibliotekarmangelen, men vi har overhovedet ingen chance for at løse de opgaver, der trænger sig på i de kommende år. Hvis vi skal vinde ind på bibliotekarmangelen, hvis vi skal løse disse opgaver, som jeg skal nævne nogle enkelte af om lidt, skal vi op på årligt at uddanne ca. 200, og vi kan efter min opfattelse ikke vente med at gå i gang med opgavens løsning. Selv om den faguddannede bibliotekar i stigende omfang vil overtage arbejdet i de mindre biblioteker i landkommunerne i takt med kommunesammenlægningen, så vil deltidsbibliotekargruppen ikke dermed uddø. Vi ved, at der vil komme flere biblioteker i disse større landkommuner, og vi skylder at have folk med den fornødne uddannelse til rådighed også for vore landkommuner, så beboerne i disse ikke skal have en i biblioteksmæssig henseende anden stilling end dem, der er heldige at bo i en by — i den henseende heldige. Der bliver altså alligevel brug for en udvidet kursusvirksomhed for deltidsbibliotekarerne, og derfor vil der også på dette område ske visse ændringer, bl. a. ved en udbygning af de lokale kursus og en udvidelse af efteruddannelsesmulighederne for deltidsbibliotekarere.

Ved oprettelsen af Danmarks biblioteksskole i 1956 udstræktes det i forvejen meget intime samarbejde mellem folkebibliotekerne og de videnskabelige biblioteker til også at omfatte uddannelsen, og skolen står i dag som et centralt bindeled imellem vore forskellige bibliotekstyper og bibliotekarere. Medens den biblioteksteoretiske undervisning af de videnskabeligt uddannede bibliotekarere har vist sig at være af et passende omfang og derfor kun ønskes ajourført med hensyn til studieplaner, stiller sagen sig noget anderledes for biblioteksassistenternes vedkommende. Denne gruppe medarbejdere ved de videnskabelige biblioteker er forøget væsentligt i de senere år, og kravet om forbedring af deres uddannelse har rejst sig. Der er nu lagt faste rammer for en elevuddannelse af 4 års varighed, og inden for denne tid skal eleven gennemføre skolen for biblioteksassistenter, som agtes væsentligt udbygget.

Der planlægges her en uddannelse af en sådan kvalitet, at biblioteksassistenterne udrustes til selvstændigt at kunne løse en betydelig del af de bibliotekstekniske opgaver, der forekommer i de videnskabelige biblioteker og institutioner. På grundlag af de erfaringer, man har gjort med arbejde på skolens 2 sektioner, søger man altså nu at modernisere og udbygge studieplanerne og at tilpasse hele uddannelsen til den aktuelle bibliotekssituation, og det anser jeg for en særdeles nødvendig revision. Ligeledes anser jeg det for vigtigt, at der nu åbnes mulighed for meddelelse af videregående undervisning og for, at man kan give de folk, der deltager i denne undervisning, et økonomisk rimeligt grundlag at deltage på.

Biblioteksskolen har i de forløbne år arrangeret mange og velbesøgte kursus for faguddannede bibliotekarere, men disse kursus har efter min mening været alt for kortvarige og slet ikke kunnet løse det videre uddannelsesproblem, som bibliotekarerne har fælles med andre fag.

Hvis lovforslaget vedtages, vil biblioteksvæsenet få en parallel institution til Danmarks lærerhøjskole, og bibliotekarerne får mulighed for såvel at følge med i fagets teoretiske udvikling som at ajourføre og udbyde deres litteraturkundskab og dygtig-

[Lysholt Hansen.]

gøre sig inden for det voksenpædagogiske arbejde, som især folkebibliotekarerne skal udføre til gavn for hele befolkningen.

Skal vi udnytte de store ressourcer, hvert eneste bibliotek indeholder, og skal biblioteksvæsenet spille den aktive rolle, der er tildelt det i lov om folkebiblioteker, må bibliotekarerne ikke alene have den bedst mulige grunduddannelse, men de må også have mulighed for — for ikke at sige pligt til — stadig at dygtiggøre sig og gennem videregående studier hente kundskab og tilskyndelse ikke blot til at løse de opgaver, et uddannelsessamfund stiller bibliotekerne, men til også i stigende grad at blive aktive medarbejdere inden for hele folkeoplysningsvirksomheden.

Når dette lovforslag forhåbentlig inden længe er gennemført, står vejen åben for et virkelig betydningsfuldt skridt i denne retning.

Kristen Østergaard: Forslaget til ny lov om Danmarks biblioteksskole er jo som den gældende lov en rammelov, hvori paragrafferne ikke fortæller ret meget om sagens egentlige kerne; det foreliggende lovforslag er også i høj grad en bemyndigelseslov til ministeren, endda mere direkte end den gældende lov, og forslagets centrale punkt er jo § 1, stk. 5, hvori der står:

„Ministeren for kulturelle anliggender fastsætter nærmere regler om uddannelsens tilrettelæggelse og varighed.“

At § 1, stk. 5, er det centrale punkt, fremgår også af bemærkningerne til denne bestemmelse, idet der fortælles om de afgørende og reelle ændringer.

Af bemærkningerne i øvrigt fremgår, at det er vort biblioteksvæsens højeste autoriteter og sagkundskab, der har været fæddere til lovforslaget. Dette burde vel garantere, at det foreslåede skulle være i orden i enhver henseende, men det er nu et spørgsmål, om det er tilfældet. Jeg erkender, at jeg kun har haft begrænset tid til at sætte mig ind i lovforslaget, men den første gennemgang af det efterlod en betydelig betænkelighed hos mig, og det bliver dette første indtryk, jeg må give udtryk for nu. Jeg afviser naturligvis ikke,

at min indstilling kan ændres under en udvalgsbehandling.

I fremsættelsestalen henviser ministeren til den eksplosive udvikling inden for biblioteksvæsenet eller biblioteksverdenen, der gør det vanskeligere for biblioteksskolen at imødegå mangelen på uddannede folkebibliotekarere. Jeg vil gerne høre, om ministeren mener, at det er bogudlånet og arbejdet i forbindelse med det direkte bogudlån, der er skyld i den eksplosive udvikling, som vi har haft de sidste år. Det ville glæde mig umådelig meget, hvis det kunne blive bekræftet, for i så fald har vi nemlig nået hovedmålet med hele vort biblioteksvæsen, nemlig at bringe bøgerne goder ud til den brede befolkning, og så vil alt jo være i den bedste orden.

Når jeg spørger om det, er det også, fordi vi alle sammen ved, at en eksplosiv udvikling på biblioteksområdet som på ethvert andet område også kan gå i negativ retning, og dermed mener jeg i retning af en stadig forøget administration med videre, og den slags behøver vi jo ikke at medvirke til. Vi kommer ikke uden om, at tilbøjeligheden til at øge administrationen er ved at ride samfundet som en mare.

Hovedbegrundelsen for lovforslaget er også affødt af den ny lov om folkebiblioteker, der betyder, at der må skaffes flere bibliotekarere. Det synes jeg er helt i sin orden, og det vil vi inden for venstre gerne medvirke til. Men det kniber ærligt talt for mig at se, at dette lovforslags hovedformål går ud på dette, man kan måske sige tværtimod. Ifølge lovforslaget forsvinder bibliotekseleverne nu fuldstændig fra bibliotekerne. Jeg går ud fra, at det dog er arbejdskraft, bibliotekerne derved bliver unddraget, og jeg kan ikke rigtig forstå de betragtninger, hr. Lysholt Hansen gjorde gældende, at der ikke findes lærepladser på vore biblioteker, når vi tænker på, i hvilket antal disse forøges og udbygges. Det er mig komplet ubegribeligt, at det kan være tilfældet.

Dertil kommer yderligere, at eleverne på biblioteksskolen, som skal have en grunduddannelse med enten lærereksamen eller studentereksamen eller noget på et tilsvarende halvhøjt plan, efter lovforslaget skal have praktisk taget fulde 4 års teoretisk

[Kristen Østergaard.]

uddannelse, godt nok minus de 2 måneder på et lille øvelsesbibliotek og 2 måneder i anden praksis. Det må betegnes som et afgørende brud med den hidtidige uddannelse af folkebibliotekarer, der jo har været baseret på det udmærkede princip med både praktisk og teoretisk uddannelse i den samlede uddannelsesetid.

Man kunne stille det spørgsmål, om den gældende ordning har været så ringe, siden den kan give anledning til en sådan ændring, og jeg kunne tænke mig i den forbindelse at stille nogle spørgsmål. Har bibliotekareleverne, udgået fra biblioteksskolen under den gældende ordning, selv været utilfredse med den uddannelse, de har fået på biblioteksskolen? Og dernæst: er vore kommuner, som jo er de egentlige arbejdsgivere for bibliotekarerne, og vore bibliotekarer utilfredse med den standard, eleverne fra biblioteksskolen har, når de forlader skolen? Og endelig: har lånerne været utilfredse med den betjening, de har fået fra bibliotekarer med den uddannelse, de nu har? Jeg ved godt, at en udtømmende besvarelse af disse spørgsmål hører hjemme i udvalget, men jeg ville dog gerne, om ministeren kunne komme med nogle foreløbige svar på disse spørgsmål.

Jeg kan ikke frigøre mig for fornemmelsen af, at efter forslaget bliver uddannelsen af bibliotekareleverne lagt op på et meget højt plan, måske for højt. Det bliver altså en hel akademisk uddannelse, og man kan jo spørge: er det nødvendigt, at den samlet skal tage lige så lang tid som en juridisk uddannelse og flere andre akademiske uddannelser? Det er klart, at når det drejer sig om de videnskabelige og faglige biblioteker, kan der ikke angives et nøjagtigt tidsrum for uddannelsen, og den kan ikke så nøje fastlægges, men i øvrigt er udvidelsen af denne uddannelse efter udkastbekendtgørelsens sektion II ret overskuelig; det må erkendes; men det er jo ikke det, lovforslaget centralt drejer sig om, for dette er uddannelsen af folkebibliotekarerne.

Lovforslaget har endvidere betydelige økonomiske konsekvenser. Hr. Lysholt Hansen antydede, at da vi fik biblioteksskoleudvidelsen for 10 år siden, var der nogen, der havde udtalt bekymring i den retning. Jeg melder mig som en af dem, der havde bekymring dengang. Vi fik dog en fornuftig reduktion af forslaget, således at venstre kunne tiltræde det, men jeg må jo nok sige, hvad angår det økonomiske og den udvikling, vi har været inde i på dette område, at min bekymring var virkelig begrundet.

Men når vi nu skal til at tage det næste store skridt — ja, ja, jeg skal kun antyde de store økonomiske konsekvenser, som det får. Dertil kommer jo yderligere, at der også skal et betydelig forøget byggeri til på biblioteksskolen; det må naturligvis også tages i betragtning i den anspændte situation på dette område.

Jeg kan heller ikke lade være med at komme med den betragtning, at både tidsmæssigt og økonomisk bliver det jo også en ekstra belastning for de unge, som skal uddannes. Man kan næsten ikke undgå at få det indtryk, at det med vold og magt skal være både dyrt og tidkrævende at få en uddannelse i Danmark næsten uanset området; man kan ikke overlade den videre uddannelse til praksis.

Nå, men jeg skal indstille mine betragtninger her ved første behandling. Enkeltighederne egner sig bedst til, skal vi sige et kritisk studium i et udvalg, og det er venstre villig til at medvirke til.

Ellen Strange Petersen: Da loven om folkebiblioteker var til første behandling den 5. februar 1964, udtalte mit partis daværende ordfører, fru Gertie Wandel, beklagelse over, at der ikke forelå en kommissionsbetænkning som grundlag for lovforslaget. Problemerne har været behandlet — sagde hun — det kan ses i folketingets forhandlinger 1963-64 sp. 2648 — problemerne har været

„behandlet i rundbordskonferencer, hvoraf den første endda var fortrolig; der

[Ellen Strange Petersen.]

har været nedsat udvalg, og jeg er ganske klar på, at det er den højeste sagkundskab, der har beskæftiget sig med alle problemerne. Men den højeste sagkundskab glemmer let, at det nu engang er de folkevalgte, både ude i kommunerne og herinde, der skal skabe ikke alene en sympati, men en medfølelse og forståelse for, at det, der her sker, skal ske nu, og det har vi, synes jeg, denne gang i ualmindelig høj grad været udelukket fra.“

Så vidt Gertie Wandel, som jeg altså har følt trang til at citere, fordi jeg står her i dag på samme måde med en vis usikkerhedsfornemmelse.

I bemærkningerne til det lovforslag, vi her behandler, oplyses det, at ministeriet fra rektor for Danmarks biblioteksskole har modtaget en på grundlag af et indgående udvalgsarbejde udarbejdet betænkning om uddannelse af personale ved bibliotekerne. Denne betænkning har i december 1964 været forelagt en ny rundbordskonference med i det væsentlige samme personkreds som i 1962, altså den, der gik forud for biblioteksloven. Med udgangspunkt i rektors betænkning og synspunkterne fra rundbordskonferencen har repræsentanter for en række organisationer afgivet forslag til en ny studieordning og til ændring af biblioteksskolens struktur, og på grundlag heraf igen har så ministeriet for kulturelle anliggender udarbejdet det foreliggende lovforslag.

Jeg vil tillade mig at sige, at enten burde efter min mening folketingets medlemmer være blevet informeret om de sagkyndiges forskellige syn på den kommende uddannelsesform, eller også burde ordførerne have haft lejlighed til selv at føre en rundbordskonference med de mest sagkyndige, før de i dag skulle proklamere deres partiers principielle stilling til lovforslaget.

Det konservative folkeparti stiler efter den bedst mulige uddannelse inden for ethvert område, og jeg kan derfor også her med den klassiske vending sige, at jeg tilsiger mit partis støtte til velvillig behandling af lovforslaget. Men når ministeren i sin fremsættelsestale anbefaler hurtig behandling, vil jeg mene, det er vigtigere, at behandlingen bliver grundig, og at man nøje overvejer, om det er den helt ideelle og mest

hensigtsmæssige strukturændring, der nu foreslås.

Der er især én meget vigtig grund til, at det kommende folketingsudvalg bør bore dybt i ministerens forslag. Det er den foreslåede form for uddannelse af bibliotekarer til folkebibliotekerne. Det er lykkedes mig at få fat i et af de vistnok meget sjældne eksemplarer af den betænkning, som rektor for Danmarks biblioteksskole, Preben Kirkegaard, har afgivet i 1964 på grundlag af et indgående udvalgsarbejde. Den indstilling, der da var tale om, afviger ikke så lidt fra det lovforslag, ministeren nu er kommet med. Rektor foreslog dengang på grundlag af arbejdsgruppen og udvalget, at der blev en 5-årig uddannelse, hvoraf 3 års teoretisk undervisning og 2 års praktisk oplæring. I lovforslaget — og altså uden at man bliver informeret om, hvorledes det er gået til — er dette blevet til 4 års teoretisk undervisning, bortset fra 4 måneder, der skal bruges til praktik. Det vil være meget interessant at få at vide, hvorfor den oprindelige plan er blevet ændret.

Der er næppe tvivl om, at den bestående uddannelsesform er uholdbar. I øjeblikket består uddannelsen som nævnt for folkebibliotekarerne, der har studentereksamen eller lærereksamen som basis, af 1½ års teoretisk undervisning på skolen og 2½ år i praksis på bibliotekerne. I disse 2½ år er eleverne fjernstyret fra skolerne, og af deres arbejdstid er 2 timer om dagen afsat til studier. Det hævdes fra mange sider — og jeg skal ikke forsøge at bestride rigtigheden heraf — at denne uddannelsesform af mange grunde er utilstrækkelig. En ny og forbedret undervisningsform er derfor påkrævet, men der er et langt spring fra 1½ års teoretisk undervisning til næsten 4 års og omvendt fra 2½ års praktisk øvelse til kun 4 måneder. Det er derfor, man ikke kan føle sig helt overbevist om, at ministerens forslag er det rigtige, og at det oprindelige fra de sagkyndige ikke var bedre.

Det er svært på stående fod uden at have set udkast til undervisningsplan at se, om 4 års undervisning vil give det bedst mulige teoretiske grundlag. Man skal jo blandt andet vide, hvad det er, man vil fylde på i de 4 år. Man kan vende problemet om og spørge, om de vordende folkebibliotekarer så får tilstrækkelig praktisk øvelse.

[Ellen Strange Petersen.]

Under den før nævnte første behandling af biblioteksloven sagde socialdemokratiets daværende ærede ordfører, hr. Lysholt Hansen — det findes i Folketingstidende 1963-64 spalte 2639 — at bibliotekerne er til for befolkningens skyld og ikke omvendt. Det er værd at huske, at publikumsbetjeningen i et bibliotek er af fundamental betydning for, i hvilken udstrækning og på hvilken måde et bibliotek bliver brugt, og service indøves vel bedre i praksis end ved en skolepult, men det må vi drøfte ved det rundbord, vi bliver sat til.

Biblioteksskolen har flere funktioner, og det er utvivlsomt rigtigt fortsat at holde de forskellige uddannelsesformer samlet under ét tag og én ledelse. En betydningsfuld gruppe af biblioteksskolens elever er biblioteksassistenterne. Den er ikke så talstærk som folkebibliotekarernes gruppe, men på sit felt uundværlig. For de videnskabelige biblioteker er der dels, som det er nævnt, videnskabeligt uddannet personale og dels biblioteksfagligt uddannede, altså biblioteksassistenterne. De har ligesom folkebibliotekarerne studentereksamen plus 4 års teoretisk og praktisk uddannelse, men her er hovedvægten lagt på den praktiske uddannelse. Denne gruppe, der udgør 50 pct. af de videnskabelige bibliotekers personale, må ikke overses. Også her er det svært at skaffe tilgang. I bemærkningerne til lovforslagets § 1, stk. 3, omtales den videregående uddannelse af bibliotekarer ved såvel folkebibliotekerne som de videnskabelige og faglige biblioteker, men biblioteksassistenterne er ikke nævnt. Også de må vel have krav på mulighed for videre uddannelse.

Det er muligvis et fortolkningsspørgsmål, det håber jeg i hvert fald, men det understreger det uheldige i, at man skal finde den væsentligste forklaring til et lovforslag i bemærkningerne til lovforslaget. Det er gang på gang her i folketinget beklaget, at lovene indeholder for mange bemyndigelser til ministrene, og at bemærkningerne til lovforslagene derfor tillægges og må tillægges alt for megen betydning, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at gentage denne beklagelse. Dette lovforslag virker ærlig talt lidt rodet, fordi der står så lidt i lovforslaget og så meget i bemærkningerne.

I bemærkningerne til § 1, stk. 4, står der f. eks., at forskningen skal fremmes, og det nævnes, at det vil blive nødvendigt at iværksætte forskning i bl. a. katalogisering. Min fantasi strækker ærlig talt ikke til til at kunne overskue, hvad forskning i katalogisering indebærer. Men måske ministeren vil give oplysning om det.

Der er som nævnt meget uklart i lovforslaget, meget, der kræver nærmere undersøgelse og drøftelse, som den foregående taler sagde, bl. a. økonomien. Det anslås, at det vil blive nødvendigt med 12.000 m² etageareal til skolen. Er det med det bestående, eller er det ud over det bestående? Skal der bygges en ny skole på 12.000 m², må man vel regne med en udgift på ca. 24 mill. kr. Også det vil vi gerne se nærmere på i udvalget.

Med alle de betænkeligheder ved lovforslagets udformning, som jeg her har fremdraget, vil jeg gerne konkludere med at sige, at mit parti gerne vil arbejde med på at få den bedst mulige uddannelse for bibliotekarer og biblioteksassistenter, men at vi i hvert fald ikke endnu er overbevist om, at det foreliggende lovforslag er den bedste løsning.

Svend Haugaard: Da mit partis ordfører i dette spørgsmål, hr. Helveg Petersen, er nødt til at være til et andet møde, skal jeg på hans vegne knytte nogle bemærkninger til lovforslaget.

Det foreliggende lovforslag ligner i princippet en række andre, som er blevet til ud fra en vurdering af, hvad et specielt erhvervsområde formodes at kræve af viden og indsigt. I almindelighed bærer vi os jo således ad, at vi ud fra en vurdering af, hvad der skal til for at dække bestemte opgaver, tilrettelægger specielle uddannelser. Svagheden ved det, der på denne måde er sket i tidens løb, er, at man ikke altid kan sikre forbindelsen mellem, hvad der foregår i specialuddannelser, og hvad der sker andetsteds. Derved er vort uddannelsesvæsen blevet præget af noget båseagtigt, en vis isolation fra uddannelse til uddannelse, og når man så prøver på senere at bryde barrierer ned; så melder der sig ganske betydelige vanskeligheder.

Den uddannelse, der her er tale om, er en uddannelse med et ganske bestemt sigte,

[Svend Hangaard.]

et ganske bestemt formål, og der er ikke med uddannelsen forbundet andre muligheder end netop biblioteksgerningen. Jeg siger ikke dette, fordi jeg vil kritisere tanken om en særlig teoretisk præget biblioteksskole, men blot for at minde om noget, der næsten synes at være en principiel retningslinje i dansk uddannelsespolitik: vi bør, hvor der er muligheder for det, arbejde for den bedst mulige sammenhæng, den bedst mulige koordinering fra uddannelsesområde til uddannelsesområde. Dette grundsynspunkt må vi have for øje, når der nu i udvalget nærmere skal ses på forslaget til en biblioteksuddannelse.

Det nye i dette lovforslag er først og fremmest, at uddannelsen bliver lagt om fra at være en overvejende praktisk uddannelse til i højere grad at være en teoretisk uddannelse. Et andet nyt træk er, at man tilstræber at iværksætte forskning på områder, hvor der ikke drives forskning ved andre læreanstalter eller i hvert fald kun i ringe omfang. Overgangen til en mere teoretisk præget uddannelse betegnes i lovforslagets bemærkninger som en radikal omformning, og denne betegnelse er ganske træffende. Det er faktisk en stor forandring, der er foreslået gennemført. Det fremgår af bemærkningerne, at det drejer sig om inden for en 4-årig uddannelse at reducere den praktiske uddannelse fra 2½ år til 4 måneder, og det forekommer faktisk at være et meget stort spring. Der kan være grund til at se nærmere på det spørgsmål under udvalgsarbejdet.

Der skal lægges større vægt på forskning, og det er vist rigtigt, at fagområder som bog- og bibliotekshistorie, klassifikations-teori m. v. gøres til genstand for en forskning; men der rejser sig nogle problemer i denne forbindelse, bl. a. spørgsmålet om, på hvilken måde man vil skaffe de nødvendige lærerkrafter. Skal der drives forskning, stilles der store krav til de lærerkrafter, der skal forestå denne opgave. I denne forbindelse savner jeg i øvrigt oplysning om, på hvilken måde lærerne skal udpeges.

Hvad angår adgangsbetingelserne, har man næppe været opmærksom på det forslag til en højere forberedelseseksamen, som undervisningsministeren har fremsat i til-

slutning til lovforslaget om læreruddannelsen. Det er indlysende, at denne eksamen må med som adgangsvej. Det ser lidt for selvfølgelig ud, at man nævner lærer-eksamen som adgangsgivende. Der er i det hele taget til adgangsbetingelserne knyttet en del spørgsmål, som der er grund til at se nærmere på.

Det er sikkert rigtigt, at vi her som på mange andre områder i et samfund under hastige forandringer må foretage en revision af de hidtidige fremtidslinjer. At det offentlige biblioteksvæsen og de videnskabelige biblioteker står over for en stadig udvikling, er da hævet over enhver tvivl. Jeg vil gerne give udtryk for den opfattelse, at biblioteksvæsenet som helhed er en institution, der står megen respekt om. Man arbejder dygtigt, og man har en virkelig tjenende indstilling over for dem, der søger bibliotekerne, og det er da heldigvis en ret stor del af befolkningen.

Ja, med disse bemærkninger kan jeg tilsige mit partis velvillige behandling af lovforslaget.

Poul Dam: Der er blevet sagt så meget af de tidligere ordførere, at jeg kan indskrænke mig til at udtrykke min glæde over, at dette lovforslag endelig foreligger. Det er jo en nødvendighed i betragtning af den lov om folkebiblioteker, som trådte i kraft for snart et år siden, at vi får en ny og forbedret biblioteksuddannelse.

Selve loven bliver jo en rammelov, som kan fyldes ud på forskellig måde. De mange detaljer, der i denne forbindelse kan berøres, mener jeg vi har langt bedre mulighed for at tale om i udvalget, og jeg håber ligesom andre ordførere på et grundigt, energisk udvalgsarbejde, som kan føre frem til et godt resultat på dette område.

Bækgaard: Fru Ellen Strange Petersen sagde før, at hun følte sig noget usikker. Nu står jeg her som repræsentant for et køn, der ifølge natur og mange anekdoter skulle være endnu mere usikkert, så jeg har det egentlig ikke særlig godt; men lad mig prøve.

Såfremt det lovforslag, vi drøfter her, vedtages, er det jo betydelige ændringer, der vil ske i bibliotekarernes uddannelse, idet det teoretiske vil blive næsten hele grund-

[Bækgaard.]

laget på bekostning af det praktiske. Her ved første behandling kan det derfor være rigtigt at spørge: er denne målsætning nu rigtig? Nu er vi i mit parti enige i, at bibliotekarer skal være så dygtige vejledere som vel muligt. Men skal de næsten udelukkende, som efter forslaget her, have deres uddannelse på en skole, hvor de har ringe mulighed for at indleve sig i, må jeg sige den menneskelige kontakt, som efter de uafhængiges opfattelse er så helt afgørende for et biblioteksvirke? Det er vel sådan, at langt den største part af bibliotekskunderne ikke bestemte kan sige, hvilken bog, oplysning m. m. de er kommet efter; men det viser sig, at efter fortrolig samtale med bibliotekaren tager de af sted med netop det, der var deres ønske, selv om henvedelsen i første omgang måske kunne pege i en helt anden retning. Her har vor nuværende ordning vist gode resultater, og derfor er vi altså noget betænkelige ved en så drastisk forandring fra det praktiske til det teoretiske i uddannelsen, som lovforslaget tilsigter.

Vi er nok klar over, at den væsentligste årsag til lovforslaget er faglitteraturen, og at det kan være vanskeligt for bibliotekarer at være vidende om alt, hvad der sker inden for den. Men vor moderne tekniske tidsalder udvikler sig jo så stærkt, at det for mig at se måske var bedre, om bibliotekarernes grunduddannelse var af kortere varighed, og at der så jævnlig var adgang til kursus i alt det stof, som stadig kommer frem.

Nu da jeg er ved en enkelt gren af vort biblioteksvæsen, vil jeg gerne spørge, om ministeren kan give oplysning om bibliotekernes udlånsvirksomhed. Hvor mange låner skønlitteratur, hvor mange låner faglitteratur o. s. v.?

Hvad faglitteraturen angår, har jeg ladet mig fortælle, at visse større erhvervsvirksomheder selv har etableret biblioteker med deres specielle faglitteratur, og såfremt det er tilfældet, kunne der måske være grundlag for et samarbejde her.

De uafhængige ønsker her ved første behandling ikke at tage endelig stilling til lovforslaget, fordi det efter vor opfattelse er vanskeligt at overse konsekvenserne. Inden anden behandling kunne vi altså

ønske at få svar på de spørgsmål, jeg har stillet, og det kunne jo også være værdifuldt at vide, hvem bibliotekskunderne egentlig er. Er det børn i den skolepligtige alder, er det erhvervsfolk, eller er det f. eks. folkepensionister?

Til slut vil jeg da sige, at vi i mit parti med en vis bekymring har set på lovforslagets økonomiske konsekvenser. Det er jo ikke ubetydelige summer, som udgifterne vil stige med i de kommende år. Også derfor er der al mulig grund til nøje at undersøge alle forhold, således at en sikkert påtrængt revision af lovgivningen bliver så god for alle parter som muligt; og hvad parter angår, så er der mange i den sag; der er jo både bibliotekarer, kunder, skatteydere, boghandlere og mange flere.

Ministeren for kulturelle anliggender (Solvhøj): Jeg vil gerne takke ordførerne for de mange positive bemærkninger, der er fremsat i anledning af dette forslag om, at bibliotekaruddannelsen skal følges op i takt med samfundets almindelige udvikling.

Det er jo klart, at der kan bestå meningsforskelle om, hvor vidt man skal gå i retning af at ændre det bestående. Det er vel rigtigt, mener jeg, som hr. Lysholt Hansen var inde på, at det afgørende spring i bibliotekaruddannelsen kom i 1956, men det er vel også rigtigt at sige, at man allerede dengang kunne forudse så mange forandringer i hele samfundslivet, at bibliotekerne ville få helt nye opgaver, ville blive stillet over for en række opgaver, som man ikke sådan kunne forudse ret mange år frem. Det foreliggende lovforslag tilsigter en forsvarlig dækning af en række af disse nye opgaver.

Hr. Lysholt Hansen lagde megen vægt på, at elevtallet jo må stige meget betydeligt i de kommende år. Det er jo, om jeg så må sige, sådan, at var der ikke andre grunde, ville dette i sig selv være grund nok til at se på en ændring af bibliotekaruddannelsen. Det er også rigtigt, synes jeg, at understrege her, at det jo ikke er meningen, at alle bibliotekarer fremtidig skal have denne høje uddannelse. Vi må regne med endnu i hvert fald mange år frem, at deltidsbibliotekarerne vil fortsætte.

Hr. Kristen Østergaard var inde på, at det var en bemyndigelseslov. Det er det jo også — og for så vidt en ret vidtgående be-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

myndigelseslov, det skal villigt erkendes, men det er i og for sig efter det samme mønster som 1956-loven.

Så spurgte hr. Kristen Østergaard om, hvad der nu kunne være skyld i denne eksplosive udvikling, dette voldsomt stigende behov for bibliotekarer. Det er klart, at her må man da i første omgang spørge, om bogudlånet er stigende. Det er det, det er endda meget kraftigt stigende. Der var nogle år, hvor kurven bevægede sig nedad, almindeligvis fik fjernsynet skyld for det, men nu, hvor landet tilnærmelsesvis er fjernsynsdækket, viser det sig, at bogudlånet er kraftigt stigende, og at det i de senere år især har været stigende på faglitteraturens område.

Det hører jo også med, når man skal beskrive det stigende behov for bibliotekarer, at sige, at bibliotekerne har fået en række opgaver, som de ikke havde for bare 10 år siden. Sådant noget som erhvervslivets behov for oplysninger registreres meget kraftigt rundt omkring, og de mange nye former for uddannelse, der er kommet, de langt videregående former for uddannelse, som mange unge mennesker nu gennemgår, stiller også stadig stigende krav til bibliotekerne.

Endvidere er det jo sådan, at man har lov til at betegne dette lovforslag som en konsekvens af biblioteksloven, der kom i 1964. I denne lov stilles der jo krav om, at landet skal være totalt biblioteksdækket inden året 1969. Lad os håbe, vi kan nå at honorere disse strenge krav, men i hvert fald er det klart, at kravene om biblioteksdækning i 1969 er afgørende medvirkende til, at der må uddannes så mange bibliotekarer i fremtiden.

Når nu både hr. Kristen Østergaard og fru Ellen Strange Petersen har talt om det lidt betænkelige ved, at bibliotekseleverne får mindre kontakt med den praktiske biblioteksvirksomhed efter dette lovforslag, end de har haft før, så finder jeg det dog rigtigt at nævne, at den praktik, de får, jo strækker sig, som det også er blevet sagt, over 4 måneder, og sammenligner man det med læreruddannelsen, vil man se, at bibliotekarerne i hvert fald ikke bliver ringere stillet end de vordende lærere med hensyn til det rent praktiske.

Jeg forstår det meget vel, når hr. Bæk-

gaard siger, at man skal lægge vægt også på den menneskelige kontakt. Den er for bibliotekarer uhyre vigtig, hvis de skal komme til at spille en rolle i en kommune. Det samme gælder jo lærerne, og jeg tror, der er en vis rimelighed i at trække en parallel mellem læreruddannelsen og biblioteksuddannelsen på det punkt. Kundskabsbehovet er stadig stigende, det praktiske må så ordnes i et lidt mere begrænset omfang, end det hidtil har været tilfældet.

Hr. Kristen Østergaard sluttede ret naturligt med at tale om de økonomiske konsekvenser, og de er der jo i kraftigt omfang, det er der heller ikke lagt skjul på i bemærkningerne til lovforslaget, men de er igen en konsekvens af, at folketetinget med overvældende tilslutning vedtog biblioteksloven af 1964. Det er klart, at den måtte få en række af de konsekvenser, der er draget i det foreliggende lovforslag.

Fru Ellen Strange Petersen kom ind på det vigtige, at de folkevalgte i en så tidlig fase som muligt deltog i forberedelsen af et sådant lovforslag, og nævnte bl. a. den ændring, der havde fundet sted, efter at biblioteksskolens rektor havde afgivet sin første betænkning. Men det er jo netop sådan, at de rundbordssamtaler og navnlig den store rundbordskonference, som fandt sted i fjor, har inddraget de folkevalgte igennem Købstadforeningen, og jeg tør også sige igennem Biblioteksforeningen, som jo i meget høj grad er præget af folk med kendskab til kommunernes arbejde og deres behov.

Enkelte spørgsmål er det måske rigtigt at jeg først besvarer, når udvalgsarbejdet kommer i gang, men lad mig dog lige sige, at den analogi over til biblioteksassistenterne, som fru Ellen Strange Petersen håbede på, finder jeg der må være hjemmel for i dette lovforslag og i bemærkningerne til det. Lad mig også sige, at tallet 12.000 m² er den nye skoles bruttotal.

Hr. Svend Haugaard var inde på spørgsmålet om at skaffe lærerkræfter, og det er klart, at det er et meget ømt punkt. Når man stiller så store krav til bibliotekaruddannelsen, vil det blive en vanskelig sag for biblioteksskolens rektor at finde de rette lærere. Det er det også i dag, og det er jo også et lønningsspørgsmål, hvis jeg kan tillade mig at nævne den ting. Det er

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

lykkedes hidtil at klare det, og vi må håbe, at det ved en kombination af en vidtgående teoretisk uddannelse og af praktisk erfaring i biblioteksvæsenet også vil lykkes at finde frem til lærere, der kan honorere de krav, der må stilles.

Hr. Svend Haugaard var derefter inde på spørgsmålet om den højere forberedelseseksamen, som har været nævnt i forbindelse med læreruddannelsesforslaget; jeg har ment, at udtrykket „eller anden lignende eksamen“, som står i bemærkningerne, netop skulle være egnet til at pege på højere forberedelseseksamen. Jeg er aldeles enig med hr. Svend Haugaard i, at man naturligvis må have den med, når vi taler om at rekruttere til biblioteksskolen.

Hr. Poul Dam vil jeg takke for hans velvilje. Det er rigtigt, at dette forslag af mange grunde har været længe undervejs, men til gengæld håber jeg, at dets vej igennem tinget må blive kort.

Jeg takker for den velvilje, som ordførerne — trods de betænkeligheder, der vel må komme frem over for radikale ændringer — har udtalt, og jeg håber på, at vi kan nå frem til et resultat, der ligner dette forslag.

Lysholt Hansen: Hr. Kristen Østergaard sagde, at det ville glæde ham, hvis det var en eksplosiv udvikling i boglånet, der var skyld i bibliotekarmangelen. Jeg kan i hvert fald sige, der er en ganske voldsom vækst, og den er specielt eksplosiv på ét område, nemlig på det faglitterære område, og her viser det sig måske stærkest, at bibliotekaren har behov for en meget vidtgående teoretisk uddannelse. Når vi herinde stilles over for et problem, hvor er da det første sted, vi henvender os? Vi går op på biblioteket og taler med vor bibliotekar og spørger: kunne De ikke hjælpe mig med at finde noget om det og det? Det vil sige, at han skal vide noget om netop det emne for at kunne finde det, som vi beder om og forventer at modtage fra ham. Nøjagtig tilsvarende er det næsten for enhver skoleelev, og flere og flere mennesker er jo efterhånden skoleelever. I gamle dage var en arbejdsmand en mand med en hakke, en skovl og en spade, i dag er han specialarbejder. Tilsvarende er det for de fagligt

uddannede, tilsvarende for alle de andre nye grene af uddannelser, der vokser op. Hver eneste af disse nye uddannelsesformer — og af de bestående — kræver, for at man kan løse de opgaver, man i sin uddannelse skal igennem, at der er et sted, alle må hen på et eller andet tidspunkt, nemlig biblioteket, og den bibliotekar, der er dér, må derfor virkelig have indsigt i alle disse områder, fornemmelse af dem, og vide, hvad der rører sig her. Har han eller hun ikke denne indsigt, kan den pågældende ikke rådgive dem, der kommer på bibliotekerne. Når vi ser den voldsomme vækst, der har været i lån af faglitteratur, er det helt oplagt for mig, at denne opgave ikke i dag løses, som den bør løses, men faktisk løses for dårligt.

Hr. Kristen Østergaard spørger også: er det den stadig øgede administration, der er skyld i det? Jeg har jo dette område på nært hold, og jeg kan roligt sige, at det er det ikke. Da vi opdagede på bibliotekerne, at der var en så enorm mangel på bibliotekarer, at vi slet ikke kunne følge med, ofrede vi i Danmarks Biblioteksforening mange tusinde kroner på at sætte en rationaliseringsundersøgelse i gang. Den er nu gennemført, og jeg tør roligt sige, at det er i dag det mest gennemrationaliserede kommunale område, der findes, måske det eneste. Da denne betænkning forelå, sagde alle bibliotekarer, biblioteksbestyrelser og kommunale administrationsfolk: vi må klare bibliotekarmangelen ved at løsrive bibliotekarerne fra den opgave, som de ikke bør have, at stemple bøger, at sætte bøger på plads, så at de virkelig får mulighed for at beskæftige sig med den opgave, der er deres: at udlåne bøger, at rådgive om bøger. I dag er det sådan, at man stadig ikke er i stand til at udføre den rådgivningsopgave, som skal gennemføres.

Hr. Kristen Østergaard sagde også, at han ikke kunne forstå, der manglede lærepladser, når bibliotekerne er udbygget så stærkt. Ja men det er ikke desto mindre en realitet, at vi i dag har biblioteker, hvor der findes en overbibliotekar og en bibliotekar, men 6 lærlinge, hvis jeg må kalde dem det, altså elever, og det kan efter min opfattelse ikke være meningen, at man skal uddanne elever uden at have nogen til at give dem denne uddannelse. Hr. Kristen Østergaard sagde, at man ville miste arbejdskraft ved

[Lysholt Hansen.]

det. Men jeg betragter ikke elever på et bibliotek som arbejdskraft, og det gør biblioteksbestyrelserne heller ikke. Jeg kan roligt sige, at for os, der er kommunalt involveret i biblioteksarbejdet, har det været en belastning at uddanne biblioteks-elever. Vi betragter dem ikke som arbejdskraft. Ikke alene den tid, hvor de skal have lov at sidde at læse, er led i deres uddannelse, men der skal stå bibliotekarer til rådighed for at vejlede dem på alle områder, også når de arbejder i biblioteket; jeg synes ikke, vi kan tillade os at betragte dem som arbejdskraft. Derfor vil vi, der har i hvert fald med de kommunale biblioteker at gøre, græde tørre tårer over, at vi mister det, jeg i gåseøjne vil kalde arbejdskraft, for vi ønsker ikke at bruge eleverne sådan. Vi vil gerne kunne modtage de ansatte, akkurat som man modtager lærere, færdiguddannede, sådan at vor sag er at tage stilling til, hvem vi vil vælge, når de er færdige, hvis der vel at mærke er nogle at vælge og vrage imellem.

Endelig spurgte det ærede medlem hr. Kristen Østergaard: er bibliotekareleverne selv utilfredse? Ja, det er de. De har ganske klart givet udtryk for, at de er utilfredse med de forudsætninger, hvorunder de går ind til den teoretiske uddannelse, ikke utilfredse just med undervisningen på skolen, men utilfredse med, at de får så lidt undervisning, som de gør. Jeg tror, vi kan rette op på disse ting til gavn for hele uddannelsesområdet og hele kulturområdet, hvis vi får folk, der virkelig kan betjene os og vore børn i bibliotekerne.

Kristen Østergaard: Jeg er glad for hr. Lysholt Hansens foreløbige oplysning om, at årsagerne til den eksplosive udvikling er, at bogudlånet er steget. Jeg er også glad for den foreløbige oplysning om, at biblioteks-væsenet skulle være det mest gennemrationiserede område inden for hele den kommunale administration — det er jo også ret interessant at få det oplyst. Men så kan jeg ikke tilbageholde en lille, jeg må hellere sige spøgefuld bemærkning: hr. Lysholt Hansen nævnte så mange funktioner inden for biblioteksverdenen, hvor bibliotekarerne ikke mere skulle bruges; man kunne næsten stille det spørgsmål: hvor er de forsvundet hen? Men der skal jo nok være brug for dem.

Så har jeg lige en slutbemærkning til ministeren, og den refererer til bemærkningen om, at dette lovforslag er en konsekvens af den ændring af biblioteksloven, der skete i 1964, og som nu er trådt i kraft. Dertil vil jeg gerne sige, at det jo ikke ligefrem blev forestillet os i 1964, at dette ville blive konsekvensen. Jeg vil også gerne afvise denne opstilling med at sige, at når det drejer sig om, at den ændrede bibliotekslov stiller krav om et større antal bibliotekarer, respekterer vi udviklingen, og jeg har givet blankt tilsagn om, at vi vil være med til at få uddannet flest muligt bibliotekarer til bestridelse af opgaverne, men det er ikke det, der er det centrale i dette lovforslag; det er omlægningen fra den uddannelsesform, vi har nu med både praksis og teori, til, at der kun skal gives et teoretisk grundlag.

Jeg går ud fra — det fremgår jo af de forskellige oplysninger — at når rammerne for biblioteksskolen er begrænsede og vi ønsker at få flere bibliotekarer uddannet, kan det da ikke være muligt både at forlænge, ja, endogså fordoble uddannelses-tiden på skolen og gøre sig begrundet håb om, at man også kan forøge bibliotekarernes antal; så bliver det jo en temmelig stor mundfuld at tage på én gang.

Men jeg er tilfreds med, at ministeren kom med den slutbemærkning, at resultatet af udvalgsbehandlingen måtte blive et forslag, der ligner det, der er fremsat; det betragter jeg i hvert fald som en betydelig forhandlingsvilje hos ministeren, og så kan vi jo gå til udvalgsarbejdet under disse betingelser.

Ellen Strange Petersen: Jeg vil sige ministeren tak for det svar, jeg fik specielt med henblik på biblioteksassistenterne, økonomien og skolens størrelse. Men jeg vil gøre opmærksom på, at ministeren misforstod mig med hensyn til spørgsmålet om de folkevalgte. Jeg er ikke i tvivl om, at der har været folkevalgte med i rundbordskonferencerne; men det hjælper jo ikke rigtig os, der skal have ansvaret for den lovgivning, der bliver vedtaget, at få at vide, at andre folkevalgte har været med i forarbejdet, når vi ikke får at vide, hvad de har ment, hvad de forskellige har haft af ønsker, hvorfor de eventuelt ikke har

[Ellen Strange Petersen.]

stillet visse forslag, og hvad de ellers har været betænkelige ved. Det, jeg har savnet i denne sag, var, skal vi sige bare et maskinskrevet referat af disse rundbordsskonferencer, så man dog havde været klar over, fra hvilke sider betænkelighederne var kommet på visse områder, og hvilke ønsker der havde været fremme fra andre sider.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Blot den bemærkning til hr. Kristen Østergaard, at det naturligvis er rigtigt, at det kun er spørgsmålet om antallet af bibliotekarer, der er en umiddelbar konsekvens af den vedtagne bibliotekslov. Ændringen af uddannelsen er også en konsekvens, men efter min mening af den samfundsudvikling, der har givet bibliotekerne væsentligt ændrede funktioner.

Det er også rigtigt, når fru Ellen Strange Petersen siger, at det er klart, at det for det folketingsudvalg, der skal arbejde med sagen, vil være af interesse ikke bare at få det slutfacit, som er lagt frem i form af et lovforslag her, men også at få mellemregningerne, og jeg vil gerne give fru Ellen Strange Petersen tilsagn om, at alle mellemregningerne nok skal blive lagt frem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem og 1 stedfortræder til lønningsrådet (i stedet for Thestrup og Erna Sørensen).

(Jfr. tidenden sp. 1534 og 2687).

Valgt blev: *Langkilde* med stedfortræder *Fanger*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om det civile beredskab.

Valgt blev: *Axel Ivan Pedersen, Ove Hansen, Horn, Grete Hækkerup, Frode Jakobsen, Herlöv Larsen, Hans Pihl, Søgaard, Enggaard, Per Federspiel, Jens Frandsen, Kristen Østergaard, Thestrup, Erik Kragh, Poul Schlüter, A. C. Normann og Skråppenborg-Nielsen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om støtte til tilvejebringelse af kollegier.

Valgt blev: *Albertsen, Peter Jørgensen, Kolbjørn, Niels Matthæsen, Niels Mørk, Axel Ivan Pedersen, Børge Schmidt, Søgaard, Enggaard, A. Chr. Andersen, Damsgaard, Holger Hansen, Knud Østergaard, Knud Bro, Gerda Møller, Else-Merete Ross og Morten Lange.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 20. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udsendelse af frivillige til udviklingslandene.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om teknisk samarbejde med udviklingslandene.

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om Danmarks biblioteksskole.

Mødet hævet kl. 14³⁵.

50. møde.

Torsdag den 20. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted Fondet (Danmarks internationale videnskabelige fond),

forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond og

forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for kulturelle anliggender, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om naturfredning.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om skolevæsenet i Grønland

og forslag til lov om ungdomsklubber m. v. i Grønland.

Udvalget angående forslag til lov om fyrværkeri har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker at give tinget en redegørelse for den mellem socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre indgåede aftale om en samlet løsning af boligproblemerne.

Efter at fuldmægtig Sigurd Ømanns hverv som midlertidigt medlem er ophørt, har vedkommende gruppe i hans sted udpeget Aksel Larsen til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. og forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger, i udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (fast ejendom) og i udvalget angående forslag til lov

om udskrivning af indkomst- og formueskat-ten til staten for skatteåret 1966-67 samt udpeget Sigsgaard til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl. De pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Herved tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond* samt *forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted Fondet.*

I de gældende love for de to fonde er statens tilskud til fondenes virksomhed fastsat til et bestemt årligt beløb. I loven om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond er det årlige rådighedsbeløb fastsat til 6 mill. kr., og i loven om Rask-Ørsted Fondet er statens årlige bidrag fastsat til 1,1 mill. kr.

Forøgelsen af antallet af videnskabelige medarbejdere ved læreanstalterne, de stedfundne lønstigninger, prisstigninger for apparatur m. m. har i de senere år bevirket, at de to fonde ikke i de senere år har været i stand til at imødekomme de indkomne kvalificerede ansøgninger i tilstrækkeligt omfang. Da det må forudses, at kravene til støtte fra de to fonde vil være stadig stigende, findes det ikke hensigtsmæssigt at fastsætte rådighedsbeløbene i lovene. Det foreslås derfor, at midlerne til de to fonde fremtidig bevilges på de årlige finanslove. En sådan ordning er i øvrigt allerede gældende for Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fond.

Således som forslagene er formuleret, er ændringerne blot af lovteknisk karakter, men de tilsigter samtidig en forøgelse af fondenes rådighedssummer.

På forslag til finanslov for finansåret 1966-67 er rådighedsbeløbene til Statens almindelige Videnskabsfond og Rask-Ørsted Fondet søgt forøget med 3,5 mill. kr. og 400.000 kr. til henholdsvis 9,5 mill. kr. og 1,5 mill. kr. For så vidt angår statens tilskud gennem årene til de to fonde, tillader jeg mig at henvise til mine bemærkninger nedenfor. Samtidig er søgt en forøgelse af